

- 1) Lätlastele on Eesti teatavasti Igaunija, Venemaa on neile Krievija. Milline riik on lätlastele aga Vacija ?

- 2) Kes on toonud Eesti geograafiasse järgmised mõisted : Soomaa, Sootaguse, Lahemaa, Vooremaa ja Palumaa ?

- 3) Lydia Koidula on kirjutanud luuletuse „Minu armsale taadile“, mis on pühendatud keelemees Ferdinand Johann Wiedemannile. Luuletuses lubab ta kinkida “armsale taadile“ *vallikaid* ja *karikaid*. Mõlemad on meil väga tuntud lilled, aga mis nimede all meie neid tunneme ?

- 4) Zeus võitles oma vaenlastega kümme aastat. Viimaseks väljakutseks oli võitlus Gaia noorima lapse Typhoniga. Zeus võitis selle sajapäise, mao saba ja kileda häälega koletise heites talle peale ühe saare. Kuna Typhonit ei olnud võimalik surmata, jäi too saare alla virelema ning tema kuum hingeõhk purskavat endiselt maa peale. Millise saarega Zeus Typhoni kattis ?

- 5) Teatavasti pidid 1940 aastal Helsingis toimuma järjekordsed suveolümpiamängud, mille kavas pidi olema ka üks uus spordiala. Sõja tõttu jäid mängud ära, ka pole küsitavat spordiala siiani OM-de kavas olnud, kuigi esimene MM toimus juba aastal 1948, esimesed Eesti meistrivõistlused 1957 aastal. Mis spordialaga on tegu ?

6) Ameerika autotööstuse isa Henry Fordi meelest oli esimene tõeline auto 1912.a. väljalastud „Cadillac“, sest selles autos kasutati esmakordselt üht uuendust, mis olevat teinud autost tänapäevase tarbeeseme. Milles seisnes see uuendus milleta tänapäeva sõidukid enam hakkama ei saa ?

7) Maa sisse lüües sulatab väik liiva sisse torukujulise käigu, mida rahvas kutsub „piksenooleks“, venelased nimetavad seda „kuradisõrmeks“, kõrbeliival esineb ta looklevate torudena. Millist terminit kasutavad selle nähtuse puhul teadlased ?

8) Selles riigis asuvad Mashi, Mwanza, Tabora, Moroboro ja Makambako linnad. Presidendiks on Jakaya Kikwete ja rahaühikuks on šilling . Mis riik ?



9) Näete piltidel ühte Saksa autasu, mis asutati 18. oktoobril 1939 Adolf Hitleri poolt ja seda võidi annetada nii sõjaväelastele kui ka tsiviilisikutele. Esialgu koosnes see vaid 1. ja 2. klassist, kuid hiljem tuli vajadus ka suuremate ja väiksemate järkude järele. Teiste seas on selle pälvinud Adolf Eichmann, Wernher von Braun, Ferdinand Porsche, Heinrich Müller, Albert Speer ja ka William Joyce. Mis autasu ?



10) Seda riideeset kandsid Vana-Kreekas ja – Roomas vabakslastud orjad. Vabaduse sümbolina võtsid selle kasutusele ka prantslased Suure Prantsuse Revolutsiooni ajal. Nimetage see!

11) Tugevate kettameeste esilekerkimine Eestist ei paista veel lõppenud olevat. Üks 19-aastane kettaheitja, kelle treeningtulemused on kandunud korduvalt 60m kanti, otsustas 2011 aastal Vesteinn Hafsteinssoni treeninggrupist lahkuda, Egiptusesse kolida ning võtta nimeks Al-Dozary. Tahame teada tema eestipärast nime?



12) Mis asjandus on pildil ehk mis on tema otstarve ?

13) Oma esimese paari jalanõusid müüs see firma 1966 aastal. Tänapäevaks on olnud juba läbi aastakümnete maailma juhtiv rulajalanõude tootja. Nüüdseks on firma tennistest saanud Lõuna-Kalifornia elustiili sünonüüm - neid kannavad nii rulatajad, trikiratturid kui moejärgijad. Hetkel on ettevõtte sortimendis juba ka riided ja muud erinevad aksessuaarid. Firma tooteid on võimalik osta kerge vaevaga ka Eestis ja meie tänavapildis on nad muutunud juba tavaliseks. Pildil on antud brändile vahest kõige iseloomulikum toode. Mis firmaga on tegu ?



14) Samasuguse saatusega venelane ja lätlane – ühele ainult oli ta algul natukene rohkem armulikum. Kes on pildidel ?

15) Millega on läinud 1. oktoobril 1981 ajalukku pildil olev Östen Mäkitalo ?



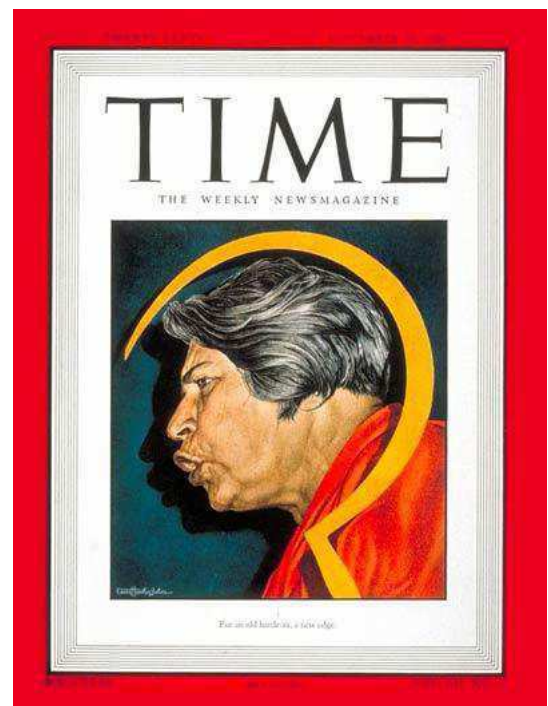
16) 1900 aastal selgitasid profipoksi maailmameistri Robert James „Bob“ Fitzsimmons ja Ed. Dunkhorst. Maailmameistriks krooniti Fitzsimmons, kes nokauteeris vastase. Millega on see matš läinud ajalukku?

17) Küsime ühte Vene õigeusu sekti, mille liikmed uskusid, et Jumalani jõudmiseks tuli kõigepealt pattu teha, siis pihtida ja seejärel tehtud kahetseda. Sellesse sekti kuulus nooruses ka Grigori Rasputin. Ise nimetasid nad ennast „Jumala rahvaks“ Nimetage see usulahk?

18) Esimese tõendatud Euroopa Liidu loomise kava, mille eesmärgiks oli kestva rahu tagamine Euroopa rahvaste vahel esitas 1463.a. Louis XI-le Georg Podiebrad. See seisnes poliitilise rahvakogu õiguskohtu, ühendarmee ja ühise liidueelarve loomises. Paavst Pius II oli maruvihane ja tegi kõik, et see idee maha matta. Peale Podiebradi surma vajus see kava unustusse. Missuguse riigi kuningas oli Georg Podiebrad ?

19) Paljud meist on lugenud Aleksis Kivi igihaljast teost „Seitse venda“. Kes on lugenud, see ka kindlasti mäletab, et kuuest vennast said naisemehed ent üks jäi aga vanapoisiks. Keda vendadest selline saatus tabas ?

20) Rumeenia esimeses päraststõjajärgses valitsuses sai välisministriks naine, kes jõudis ajakirja „Time“ esikaanele pealkirjaga „Maailma võimsaim“ naine. Ta mõistis otsekoheselt hukka Stalini plaanid Rumeenia kommunistide varasemate juhtide puhastuse kohta. Tema kriitika oli suunatud ka nõukogudelaadse rahareformi ja talunike sunniviisilise kollektiviseerimise vastu. Kes?



21) Munast koorudes on tuvipojad väga õrnukesed, sellepärast on nende toitmisega probleeme. Esimesed kolm nädalat toidavad vanemad tuvipoegi Millega ?

22) See Soome mageveeloom võeti kaitse alla 1955.a. 1960-ndal aastal loeti neid kokku veidi üle saja. Praeguseks on asurkond kasvanud 270 isendini. Looma peetakse Soome looduskaitse maskotiks ja teda on kujutatud ka Soome viiemargase reversil. Mis loom.(Vastake võimalikult täpselt.)

23) Maailmas kasvab gladioole umbes 260 liiki, Euroopa on kuue liigi kodumaa. Eestis kasvab neist pärismaiselt looduslikult vaid üks - *Gladioles imbricatus*. Peamiselt leiab teda Tartu, Pärnu ja Häädemeeste ümbruse niisketelt niitudelt ja ka Abruuka saarelt. Mis taim ?

24) Arvatakse, et Eestis on tosinkond seent, mille söömine võib suure tõenäosusega lõppeda surmaga. Kõige hullemad neist, mis põhjustavad amanitiinimürgistust, on valge kärbseseen, roheline kärbseseen ja *Galerina marginata* (pildil), mida on väga kerge segi ajada kännumampliga. Spetsialist teeb neil vahet, aga kirjeldada seda vahet on väga raske – nad on sedavõrd sarnased. Üks vahe on siiski - kännumampel kasvab peamiselt lehtpuukännul aga *Galerina marginata* okaspuukännul. Seenel on ka korralik eestikeelne nimi. Nimetage see !



25) Inglisele tähendab „Jersey Royal“ polettidele ilmumine talve lõppu ja kevade algust. Seda ühe kindla köögivilja (kasvatatakse erinevate sortidena väga edukalt ka Eestis) sorti kasvatatakse ainult Jersey saarel, sest saare pinnas on väga toitainerikas tänu väetisele, milleks on *vraic* ehk kohalik mererohi. Sorti iseloomustatakse väljendiga „creme de la creme“ ehk parimatest parim. Praegu kasvatab teda umbes 90 farmerit, moodustades kaks kolmandikku saare põllumajandustoodangust. Hinna poolest on „Jersey Royal“, mis on Euroopas kaitstud kaubamärgina, oma lähimatest konkurentidest u. 10 korda kallim. Mis köögivili on „Jersey Royal“ ?

26) Lõuna-Ameerika suurim järv asub nõos. Järve kaldal asub linn. Järve pindala on 13210 ruutkilomeetrit. Kõigile punktiiridele saab asetada ühe ja sama nime. Mis nimi ?

27) Pärast Narva lahingut 1700.a. sai Euroopa suureks staariks noor Rootsi kuningas Karl XII. Mitte väiksemaks kangelaseks Euroopa tolelaegses meedias (ajalehed, plakatid) sai ka üks väidetavalt eesti soost mees, kes selle lahinguga seotud oli. Meest on nimetatud ka eesti esimeseks „kaanetüdrukus“. Kes (pildil) ?



28) Ühes Euroopa riigis oli rallisport aastatel 1971-1981 keelatud, põhjuseks peeti selle spordiala ohtlikkust. Kui peale kümneaastast pausi ralli legaliseeriti, peeti esimene võistlus pausi kinnisel sõjaväebaasi territooriumil, kuid publikule oli juurdepääs siiski veel keelatud. Nimetage riik!

29) Teatavasti võeti 1940-ndate lõpul maha A.Adamsoni „Kalevipoja pronkskuju, saadud materjalist valati see 1952.a. kahele isikule uuteks mälestussammasteks. Nende autorid olid vastavalt A.Vomm ja L.Israel ning J.Raudsepp ja A.Mölder. Kellele need mälestussambad püstitati ?

30) II maailmasõjaajal Eestis oli tähtsaim teatmeteos 8-köiteline „Eesti entsüklopeedia“, järgnesid lisaköited ja „Väike entsüklopeedia“. Entsüklopeedia kandis ka pühendust. Millele või kellele oli see pühendatud ? (2p. ainult täpse vastuse eest)



31) Küsime 2008.a. Konrad Mäe preemia laureaati ? Sündinud 17. augustil 1928.a. Tallinnas. Premeeritud 1998a. Ado Vabbe nimelise maali aastapreemiaga. Presidendilt saanud Valgetähe medali. Näete kõrvalolevatel pildidel kunstniku maale „Krüsantheemid“(1997) ja „B.Britteni mälestuseks“(2003)

32) Hiljuti paljastas New York Times, et ühe ülemaailmselt tuntud isiku maalid, mida "Aasia sarja" nime all eksponeeritakse parajasti New Yorgis Gagosiani galeriis, pole muud kui plagiaat. Koguni kümme taiest sarjast, mida autor on nimetanud oma visuaalseks retkeks läbi Jaapani, Hiina, Vietnami ja Korea, sarnanevad üks-ühele fotograafide Henri Cartier-Bressoni, Dmitri Kesseli ja Léon Busy fotodele. Kes on see häbitu maalikunstnik ? (pildil Leon Busy foto ja selle järgi maalitud taies)



33) Parima filmi Oscar (inglise k. Academy Award for Best Motion Picture, Best Picture) on vaieldamatult Oscari-filmiauhinna tähtsaim kategooria, millega auhinnatakse filme alates esimesest Oscari-tseremooniast 1929. aastal. Milline film sai Oscari parima filmi eest esimesena, jäädes selles kategoorias ainukeseks Oscariga pärjatud tummfilmiks ?

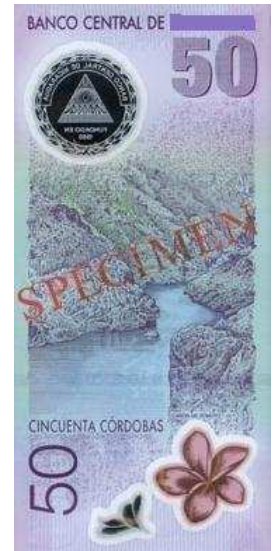
34) "Ooperifantoom" (originaalpealkirjaga "The Phantom Of The Opera") on muusikal, mille kirjutas Andrew Lloyd Webber 1986. aastal ühe kirjaniku romaani "Ooperikummitus" põhjal. Tahamegi teada selle kirjaniku nime !

35) Kuuldav laulja on hetkel üks „kuumim“ nimi prantsuskeelses muusikataevas, sest 2011.a. jaanuaris valis telekanal France-3 laulja koos oma kollektiiviga Prantsusmaa „Aasta artistiks“, Telekanal TF-1 aga kuuldava laulu „Je veux“ prantslaste 2011 aasta lemmikuks. Ühtlasi on ta ka väga hinnatud artist Youtube-s, saades oma lauludega juba miljoneid klikke. Kes on kursis N.Liidu autotööstuse toodanguga, teab kindlasti ka tema esineja nime, mida ka küsimegi !





36) Nimetage riik, kus on käibel see raha ?



37)

- Ricardo Izecson dos Santos Leite
- José Roberto Gama de Oliveira
- Carlos Caetano Bledorn Verri

Kirjutage nende isikute tuntumad nimed ?

38) „Mina olen ajalooline tõde. Mu vend on fakt. Ja kas mitte Balzac sellepärast ei surnud võlgades ja õnnetuna, et ta julges solvata minu venda, öeldes „Loll nagu fakt“ ? Mind ei huvita see, missuguseks muudab rahva fantaasia ajaloolised isikud oma ruumitus rumaluses ja piiritus pimeduses . Igaüks, kes tahab kirja panna ajaloolise isiku kuju, peab olema külm, objektiivne ja täpne nagu kohtukirjutaja.“

Autor! Teos!

39) Kuidas kutsutakse 15. sajandi metallist üksiktüüpidega trükitud lehti või raamatuid, mis moodustavad üleminekuetapi käsikirjaliselt raamatult trükikunsti vahenditega valmistatud raamatule ? Kogu maailmas on neid säilinud arvatavasti kuskil 450 000 ringis , neist Eestis arvatakse olevat 127, millele tuleb veel muidugi liita ka erakätes olevad. Tõlgituna ladina keelest kutsutakse Eestis neid ka hällitrükisteks.

40) Nimetage ooper ja helilooja ?



1. **Saksamaa**
2. **Johannes Gabriel Granö** (1882-1956)
3. **maikelluke ja rukkilill**
4. **Sitsiilia**
5. **purilennusport** (purilend)
6. **kasutati esmakordselt süütevõtit**
7. **fulguriit**
8. **Tansaania Ühendvabariik**
9. **Sõjateenete Rist** (Kriegsverdienstkreuz)
10. **Früügia müts**
11. **Meigo Tammsaar**
12. **mutilõks**
13. **Vans**
14. **Alexander Galimov ja Kārlis Skrastiņš** (Jaroslavli Lokomotivi hokimängijad, hukkusid septembris, Galimov jäi ellu, suri hiljem)
15. **NMT looja** (Stockholmi eeslinnas Hammarbys 01.10.1981 käivitati esimene NMT võrk)
16. **suurima kaaluvahega nokauteerimine maailmameistri tiitlimatšis** (Fitzimons 78kg ja Dunkhorst 141,5kg)
17. **Hlõstid**
18. **Böömimaa**
19. **Simeoni**
20. **Anna Pauker**
21. **Piim** (Tuvid on väheseid linnuliike, kelle pugu toodab piima e. pugupiima)
22. **Saimaa hüljes** (Läänemere viigri endeemne alamliik)
23. **niidu-kuremõök**
24. **jahutanuk**
25. **kartul**
26. **Maracaibo**
27. **Ronga Tehvan** (e. Stefan Raabe, juhatas rootslased venelaste positsioonideni)
28. **Norra**
29. **Nikolai Burdenko ja Nikolai Pirogov**
30. **Tartu Ülikooli 300-ndale aastapäevale**
31. **Lola Liivat** (ka Lola Liivat-Makarova, aastani 1967 Makarov)
32. **Bob Dylan** (sünninimi Robert Allen Zimmerman)
33. **„Wings“** („Tiivad“, osades Clara Bow, Charles „Buddy“ Rogers ja Richard Arlen)
34. **Gaston Leroux** 1868-1927 („Le fantôme de l'Opéra“)
35. **ZAZ** (Isabelle Geffroy)
36. **Nicaragua Vabariik**
37. **Kaka, Bebeto, Dunga** (jalgpallurid)
38. **Juhan Smuul „Kihnu Jõnn“**
39. **inkunaabel**
40. **Gaetano Donizetti „Armujook“** (õige ka „Armueliksiir“ / „L'elisir d'amore“)